

ÖNCÜ-10'UN RAPORLARI

22 aylık ve yarım trilyon millik bir yolculuktan sonra Pioneer-10 Jüpiter gezisini tamamlayıp son raporunu göndermiştir; yeryüzündeki bilgiler ise hâlâ onun gönderdiği yığınla bilgiyi tasnife uğraşıyor. Jüpiter yolculuğunun en kritik durumlarından biri Öncü-10'un planlandığından bir gün önce Jüpiter gezegenini saran güneş şok dalgasını geçmesi olmuştur. Buna ek olarak yeryüzünü saran Van Allen kuşağının en az bir milyon katındaki bir radyasyon kuşağına rastlamış, herne kadar Öncü-10 bu badireyi atlattıysa ise de içindeki bazı aletler hasara uğramıştır.

Gerçekten araç sakatlanmamış, NASA yetkilileri uzay aracının bu dayanıklılığına hayran olmuşlardır. Ama eğer Öncü-10 Jüpiter'e bir 65.000 mil daha yaklaşıyorsa radyasyondaki artış uzay aracını tamamen silip süpürebilirdi.

NASA görevlilerinin halen taradıkları bilgiler arasında Jüpiter'in 340'dan fazla yakın-plan resimleri vardır ki bunlar yeryüzündeki herhangi bir teleskopla şimdiye kadar çekilmiş olanların en üstünüdür.

Gönderilen kayıtları tarayanlar Jüpiter hakkında yeni bilgiler edinmektedir; örneğin, Jüpiter yüzeyindeki magnetik alan, uzmanların önceden yeryüzünün 20 misli diye hesapladıkları miktardan çok daha zayıf, yani yeryüzünün ancak 8 misli olup, yeryüzü ile zıd durumda bulunmakta ve Jüpiter üzerinde bir pusula bulunsaydı, bunun Güney Kutbunu göstereceği anlaşılmaktadır.

Öncü-10'un topladığı bilgiler Jüpiter atmosferinde helyum olduğunu göstermiştir. Bununla ilgili yapılacak daha ileri ölçmeler atmosferin özelliklerini daha da belirleyebilecektir. Jüpiter ve Güneş sisteminin kökenine ışık tutması yönünden bu, özellikle önem taşıyabilir. Bu bilgileri tarayan ve deneyleri yapanlar Jüpiter'in ayları olan Io, Callisto, Europa ve Ganymede'nin, yeryüzü ayının aksine, atmosferleri olduğuna da inanıyorlar.

NASA bilimcilerinin bir başka bulgusu da Jüpiter üzerindeki aydınlık ve karanlık kuşakları arasında 15°F. kadar bir fark olduğudur. Yalnız, onları şaşırtan husus, sıcaklığın — 207°F. olduğu Jüpiter'de gece - gündüz farkı bulunmayışıdır.

Bazı kuramcıların umdukları gibi Jüpiter'in etrafını kuşatan bir tabakanın bulunmayışı da bir başka sürpriz olmuştur.

Bilim adamları toplanan bilgi yığınına taraya dururlarken robot uzay aracı 1976'da Satürn, 1979'da da Uranüs ile buluşmayı da kapsayan 5 yıllık bir görev yüklenmiş olarak uzayda sür'atle ilerlemektedir. Bu süre zarfında NASA yetkililerinin özellikle öğrenmeyi ümit ettikleri şunlardır: Güneş Sisteminde rüzgâr ve yerçekimi nasıl yayılmakta, Güneş Sistemi rüzgârının bittiği ve yıldızlararası boşluğun başladığı Jüpiter ötesinde bunların etkisi olup olmadığı, Güneş Sisteminin ötesinde uzayın derinliklerinde Güneş Sisteminin yerinin ne olduğu?

SCIENCE DIGEST'ten
Çeviren: Ruhsar KANSU

● İnsanlar arasında fikir ayrılıkları olmasaydı at yarışları da olamazdı.

● Bir klasik herkesin okumuş olmasını istediği, fakat kimsenin okumadığı bir şeydir.

M. TWAIN